

Akwa

GGZ Alliantie kwaliteit
Geestelijke
Gezondheidszorg

Rapport

**Uitkomsten Online Panel
Akwa GGZ - Overbruggingszorg**

26 november 2024

Inhoud

1	Achtergrond enquête overbruggingszorg	3
2	Belangrijkste bevindingen	3
3	Vervolg	4
4	Attitude	5
5	Eigen aanbod van overbruggingszorg	10
6	Organisatie overbruggingszorg	14
7	Knelpunten en gewenste ondersteuning bij overbruggingszorg	15
8	Bijlage	16

Achtergrond enquête overbruggingszorg

Eind 2023 waren er in Nederland ruim 97.000 wachtplekken voor behandeling in de ggz. Van alle patiënten staat iets meer dan de helft langer op de wachtlijst dan de Treeknorm¹. Doel van de enquête was inzicht creëren in hoe zorgprofessionals aankijken tegen overbruggingszorg, op welke momenten en in welke situaties overbruggingszorg wordt ingezet, en in welke vorm.

De enquête is ingevuld door 828 zorgprofessionals werkzaam in onder andere psychologische en verpleegkundige beroepen. Respondenten zijn werkzaam in verschillende sectoren in de ggz. Veelal in de generalistische basis ggz of de gespecialiseerde ggz. Deze respondenten hebben vaak te maken met verwijzingen tussen twee ggz-instellingen. Een deel van de respondenten zijn werkzaam in de huisartsenzorg (veelal POH-GGZ), zij hebben te maken met verwijzingen vanuit de eerste lijn naar de ggz.

Omdat dit verschillende soorten verwijzingen betreft zijn, waar relevant, enquête uitkomsten apart bekeken voor respondenten in de gespecialiseerde ggz, de generalistische basis ggz en de huisartsenzorg. De verschillen staan het rapport beschreven.

De rollen van de zorgprofessionals die de enquête hebben ingevuld:

- 4% is verwijzer
- 29% is zorgprofessional waarnaar verwezen wordt
- 45% is zowel verwijzer als zorgprofessional waarnaar verwezen wordt
- 12% is op een andere manier betrokken bij overbruggingszorg (dit zijn bijvoorbeeld medewerkers kwaliteit/beleid of leidinggevenden)
- 10% is betrokken/werkzaam in de ggz maar vervult geen van bovenstaande rollen

Respondenten hebben alleen vragen ingevuld die voor hun rol relevant zijn. Meer informatie over de respondenten staat in de bijlage.

Belangrijkste bevindingen

Positieve impact van overbruggingszorg op patiënten en behandelresultaten

De meerderheid van de zorgprofessionals vindt overbruggingszorg een goede oplossing voor de wachttijden in de ggz. Zij geven aan dat het helpt om klachten niet te laten verergeren en het een positieve impact heeft op het dagelijks functioneren van de patiënt.

Ook vindt een meerderheid dat overbruggingszorg een positief effect heeft op de uiteindelijke behandelduur en -resultaten. Bijna alle zorgprofessionals vinden dat overbruggingszorg bij sommige patiënten onmisbaar is. Tegelijkertijd zijn zorgprofessionals (in open vragen) kritisch over het gebruik van de term overbruggingszorg en vragen zij zich af of hier de aandacht naar moet uitgaan, in plaats van de reden waarom overbruggingszorg nodig is (wachttijd).

¹ Wachttijden ggz blijven hoog: mensen wachten in bijna alle regio's en voor alle diagnoses te lang | Nieuwsbericht | Nederlandse Zorgautoriteit (nza.nl)

Voldoening en verhoogde werkdruk bij zorgprofessionals

Als gevraagd wordt naar het effect dat zorgprofessionals ervaren bij het geven van overbruggingszorg, antwoorden de meeste zorgprofessionals dat het hen voldoening geeft. Ook worden er negatieve gevolgen ervaren. Meest genoemd is de hogere werkdruk en de verantwoordelijkheid die het met zich meebrengt. 15% van de zorgprofessional heeft last van stress, piekeren of overspanningsklachten en 8% overweegt zelfs te stoppen met hun werk door de negatieve effecten die ze ervaren bij het bieden van overbruggingszorg.

Verantwoordelijkheid en onzekerheid over rol bij overbruggingszorg

Wanneer gevraagd wordt naar *verantwoordelijkheidsgevoel*, geven vrijwel alle verwijzende zorgprofessionals aan dat ze zich verantwoordelijk voelen voor de overbruggingszorg. Van de professionals waarnaar verwezen wordt, voelt ongeveer de helft zich verantwoordelijk voor de overbruggingszorg bij patiënten op hun wachtlijst. Slechts een klein deel van de zorgprofessionals geeft aan te weten wie er daadwerkelijk verantwoordelijk is.

Variatie in aanbod van overbruggingszorg: gesprekken versus psycho-educatie

Bijna alle verwijzende professionals bieden overbruggingszorg aan. Van de zorgprofessionals waarnaar verwezen wordt, doet driekwart dit. Verwijzende zorgprofessionals bieden vooral gesprekken aan. Zorgprofessionals waarnaar verwezen wordt, bieden vooral psycho-educatie aan.

Onvoldoende beschikbaarheid en lage tevredenheid over kwaliteit van overbruggingszorg

Ondanks dat veel zorgprofessionals aangeven overbruggingszorg te bieden, zijn zij niet tevreden over de beschikbaarheid en de kwaliteit van de overbruggingszorg. Slechts 7% zegt dat er voldoende overbruggingszorg beschikbaar is, 10% vindt dat in de praktijk alle patiënten die dit nodig hebben dit krijgen en slechts 9% vindt de kwaliteit van de huidige overbruggingszorg goed.

Behoeftte aan ondersteuning, informatie en sectorbrede criteria voor overbruggingszorg

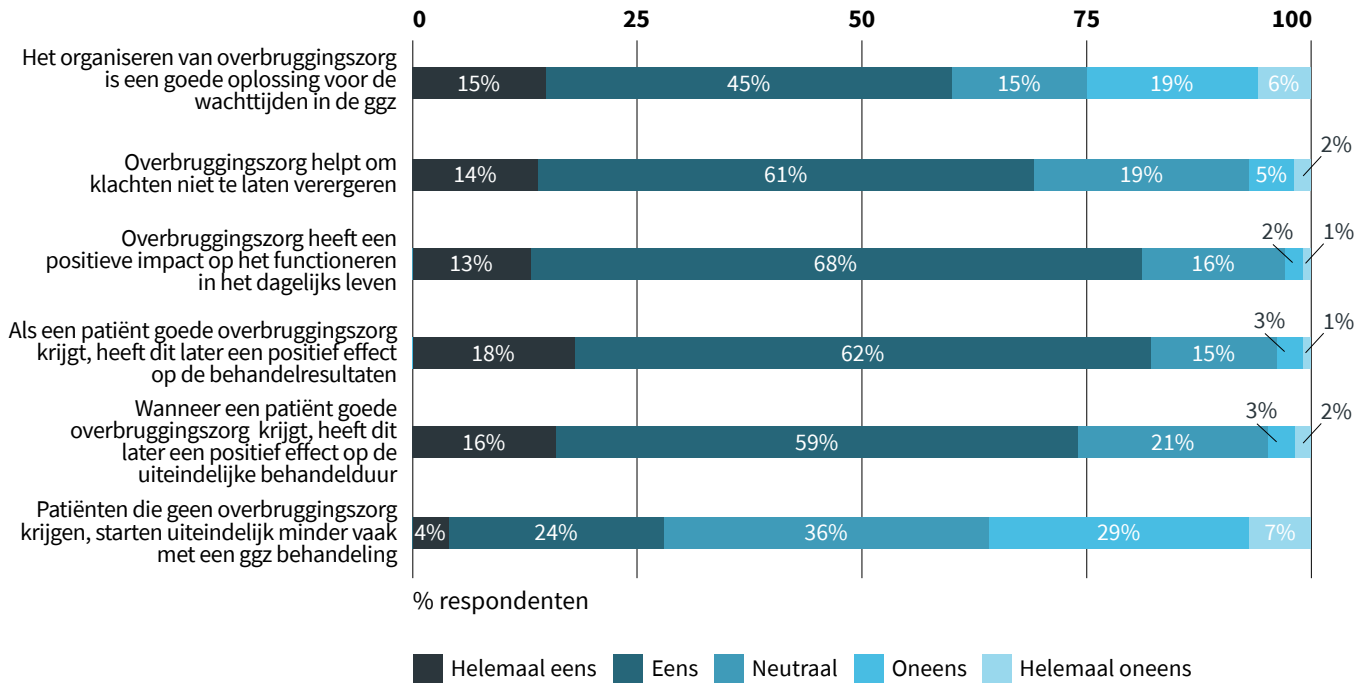
Zorgprofessionals geven aan behoefte te hebben aan ondersteuning op het gebied van overbruggingszorg. Zij hebben behoefte aan informatie over mogelijkheden van overbruggingszorg. Maar ook duidelijkheid over verantwoordelijkheden en kaders. Ook vinden veel zorgprofessionals dat er criteria vanuit de sector moeten komen voor overbruggingszorg, zowel indicatie- als kwaliteitscriteria.

Vervolg

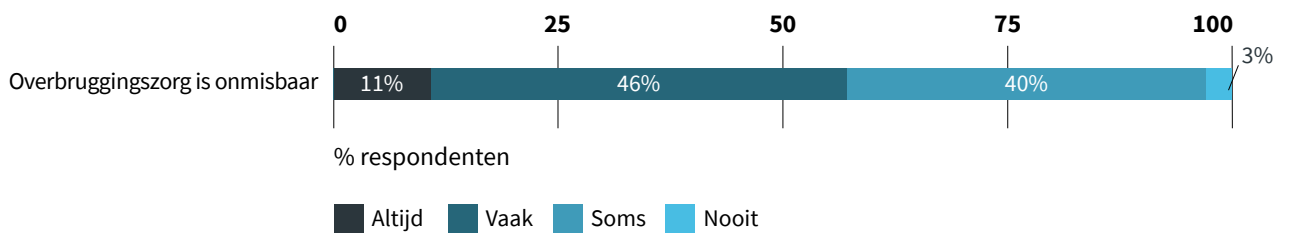
Akwa GGZ agendeert de resultaten van deze enquête bij de Kwaliteitsraad. De Kwaliteitsraad is de inhoudelijke adviesraad van Akwa GGZ en bestaat uit vertegenwoordigers van patiënten- en beroepsverenigingen en brancheorganisaties in de ggz.

Attitude

Stellingen effect overbruggingszorg

Stelling Overbruggingszorg is onmisbaar

- Ruim de helft (60%) van de zorgprofessionals is het (helemaal) eens met de stelling dat overbruggingszorg een goede oplossing is voor de wachttijden in de ggz. Een kwart van de zorgprofessionals is het (helemaal) oneens met deze stelling. In de enquête is niet nagevraagd waarom niet. Bij antwoorden uit andere open vragen uiten meerdere zorgprofessionals kritiek op het concept van overbruggingszorg en op de terminologie. Er wordt in verschillende bewoordingen gesteld dat overbruggingszorg niet het onderliggende probleem (lange wachtlijsten en tekorten) oplost. Zorgprofessionals werkzaam in de gespecialiseerde ggz zijn het iets minder vaak (helemaal) eens (54%) met deze stelling dan zorgprofessionals werkzaam in andere sectoren.

- Veel zorgprofessionals zijn het (helemaal) eens met de stellingen dat overbruggingszorg helpt om de klachten niet te laten verergeren (75%), het een positieve impact heeft op het functioneren (81%), het een positief effect heeft op de resultaten en duur van de toekomstige behandeling (80 en 75%).
- Een minderheid van de zorgprofessionals geeft aan dat overbruggingszorg de kans op het uiteindelijk starten met de behandeling verhoogt (28%).
- Ruim de helft van de zorgprofessionals vinden overbruggingszorg vaak onmisbaar (57% vindt dit vaak of altijd onmisbaar). Zorgprofessionals werkzaam in de huisartsenzorg vinden dit vaker (67% zegt altijd of vaak). Zorgprofessionals in de basis en gespecialiseerde ggz vinden dit minder vaak (respectievelijk 49% en 52% zegt altijd of vaak).

“Ik denk dat overbruggingszorg geen oplossing is voor de wachtlijst maar een pleister voor het bloeden waardoor het daadwerkelijke probleem weer op de lange baan wordt geschoven.”

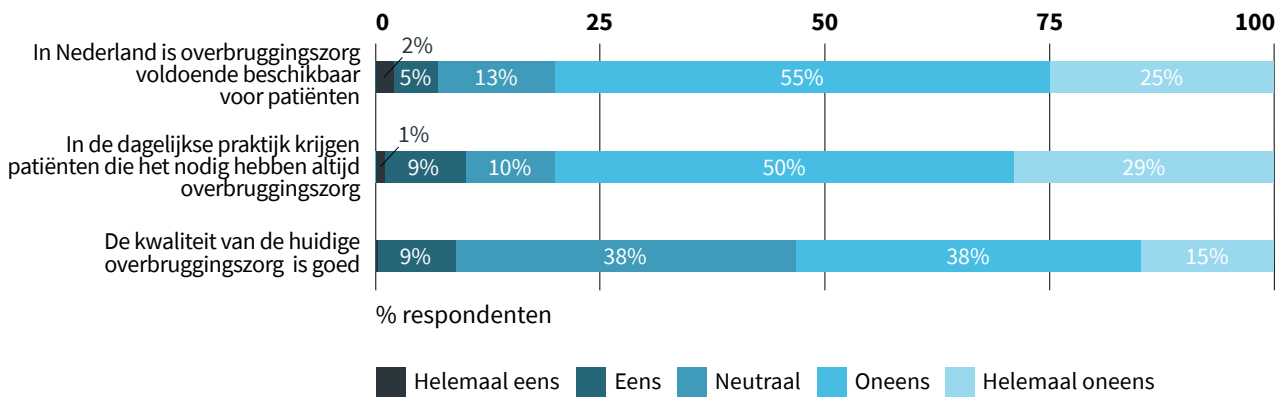
“Ik ben meer voor het oplossen van de tekorten, niet voor het aandragen van weer een route die symptoombestrijding is”

“Maak van overbruggingszorg geen aanbod”

“Gebruik de term overbruggingszorg niet. Hij is misleidend en zowel inhoudelijk als wettelijk is er geen fundament voor. Wettelijk ben je verplicht gewoon goede zorg te leveren en overbruggingszorg is niet een soort uitzondering hierop in de WGBO. Ook inhoudelijk ga je een verschil maken tussen overbruggingszorg en 'echte' zorg, wat een onderschatting is van het eerste en een overschatting van het tweede”

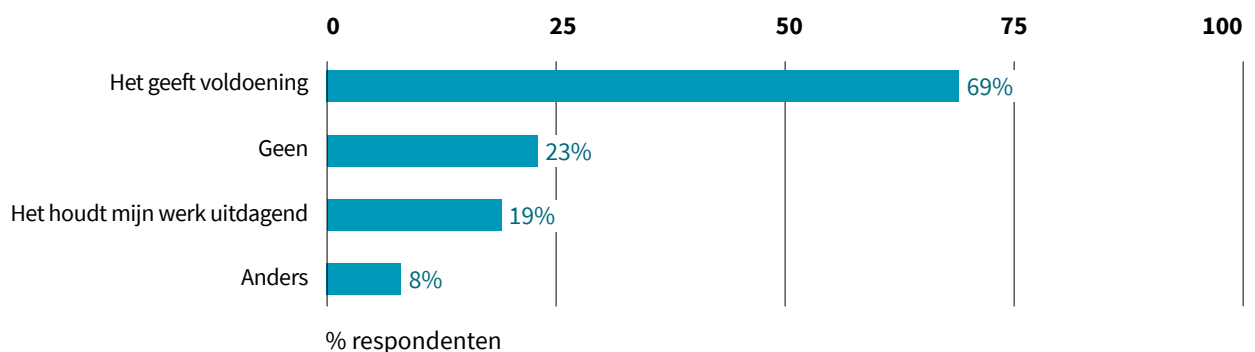
“Ipv. het verzinnen van een nieuwe term, moeten we ons in tijden van toenemende krapte meer gaan afvragen hoe we ons zorggeld op een goede en eerlijke manier uitgeven. Je komt dan zeker ook uit op inhoudelijke vormen van zorg die jullie onder 'overbruggingszorg' scharen, maar feitelijk is dat gewoon goede zorg”

Stellingen algemeen

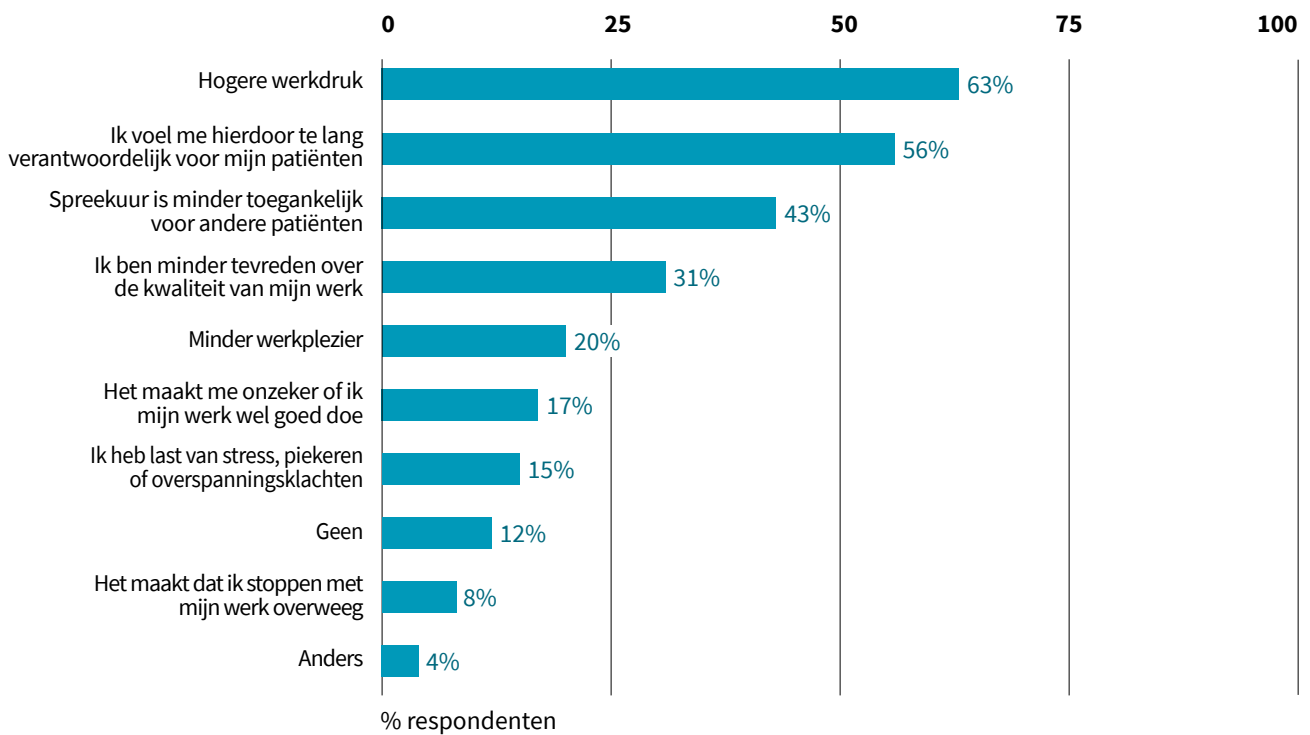
- Weinig zorgprofessionals geven aan dat overbruggingszorg voldoende beschikbaar is (7%) en ook weinig respondenten geven aan dat patiënten die dit nodig hebben altijd overbruggingszorg krijgen (11%).
- Weinig zorgprofessionals zijn tevreden over de kwaliteit van de huidige overbruggingszorg (9%).
- Er waren geen grote verschillen in antwoorden op deze vragen tussen zorgprofessionals werkzaam in de POH-GGZ, de gespecialiseerde ggz en de basis ggz.

Positieve invloed bieden overbruggingszorg

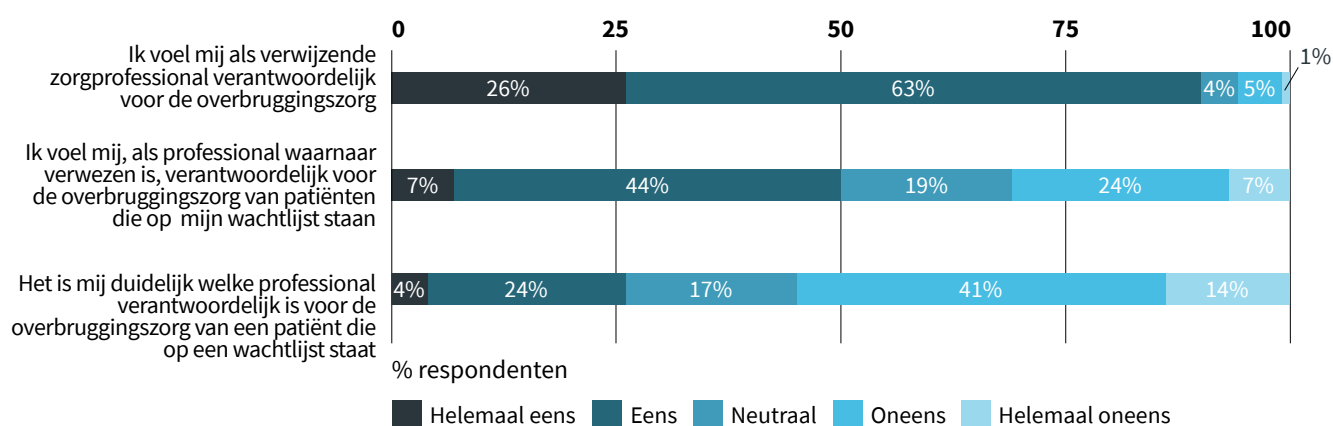
- Veel zorgprofessionals (69%) vinden dat het bieden van overbruggingszorg voldoening geeft.

Negatieve invloed bieden overbruggingszorg

- De meest genoemde negatieve impact van het geven van overbruggingszorg, vinden zorgprofessionals de hogere werkdruk, de verantwoordelijkheid die het met zich meebrengt en dat het spreekuur minder toegankelijk is voor andere patiënten.
- 15% van de zorgprofessionals heeft last van stress, piekeren of overspanningsklachten en 8% overweegt zelfs te stoppen met hun werk.

Stellingen verantwoordelijkheid

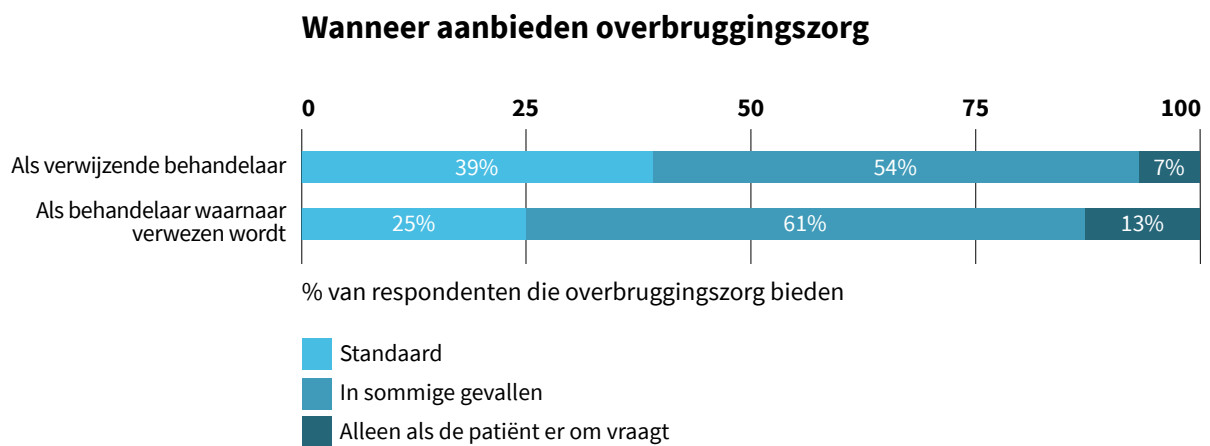

- Het merendeel van de verwijzende zorgprofessionals (89%) voelt zich verantwoordelijk voor de overbruggingszorg. Hierin zijn geen grote verschillen tussen zorgprofessionals werkzaam in de gespecialiseerde, basis en POH-ggz.
- Wanneer er naar de zorgprofessional verwezen wordt, en de patiënt op de wachtlijst staat, voelt ongeveer de helft van de zorgprofessionals zich verantwoordelijk voor de overbruggingszorg van de patiënt. Zorgprofessionals werkzaam in de POH-GGZ zijn het vaker (helemaal) eens met de stelling (68%) en zorgprofessionals werkzaam in de gespecialiseerde ggz zijn het minder vaak (helemaal) eens met de stelling (46%).
- Een klein deel van de zorgprofessionals (28%) geeft aan te weten wie er daadwerkelijk verantwoordelijk is voor overbruggingszorg.

Eigen aanbod van overbruggingszorg

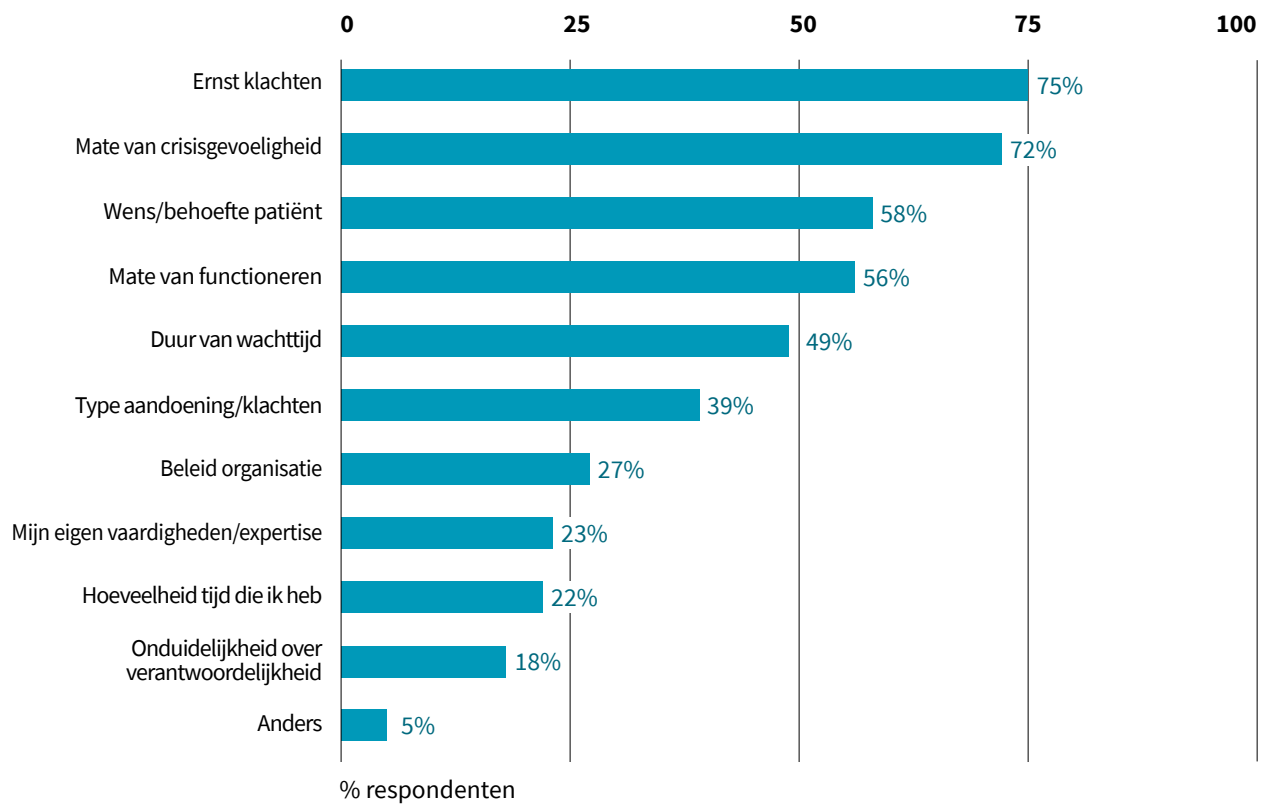
92% van de zorgprofessionals geeft aan dat zichzelf (of hun organisatie) overbruggingszorg bieden als patiënten door hen doorverwezen worden. Dit gaat dan om overbruggingszorg in de vorm van (telefonische) gesprekken of de afspraak dat de patiënt kan bellen wanneer nodig. Het percentage van zorgprofessionals in de huisartsenzorg dat overbruggingszorg biedt is hoger, namelijk 97%. Deze zorg bestaat vooral uit face to face gesprekken (92% doet dit), psycho-educatie, leefstijladvies en gedragsactivatie.

73% van de zorgprofessionals biedt overbruggingszorg aan patiënten die naar hen verwezen zijn en die op hun eigen wachtlijst staan. Dit gaat vaak om psycho-educatie, e-Health modules (niet specifiek voor overbrugging) en de afspraak dat de patiënt mag bellen indien nodig.

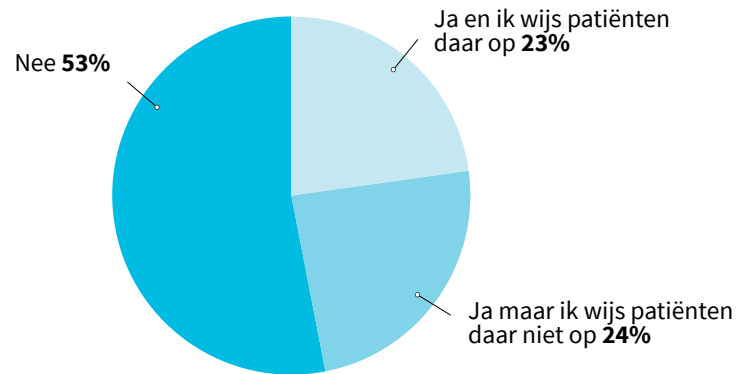
- Veel zorgprofessionals geven aan dat zij of hun organisatie overbruggingszorg bieden. Dit gebeurt echter meestal niet standaard. De meeste zorgprofessionals doen dit 'in sommige gevallen'.

Factoren die een rol spelen om overbruggingszorg te bieden

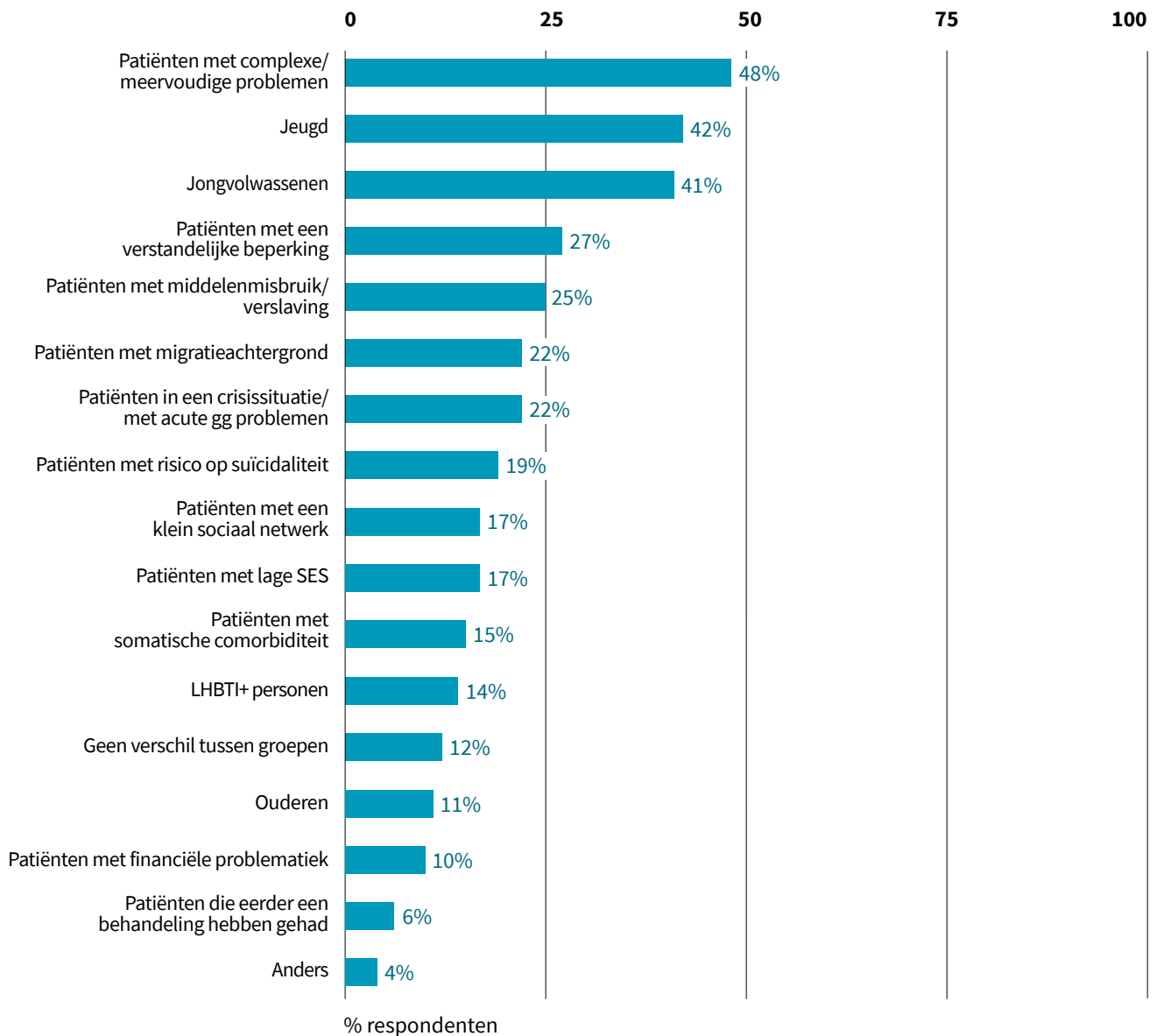
- Patiëntfactoren spelen vaak een rol in de keuze om overbruggingszorg te bieden. Vooral de ernst van de klachten en de mate van crisisgevoeligheid.
- Factoren van de zorgprofessional zelf, zoals onduidelijkheid over verantwoordelijkheid, tijd en expertise, spelen hierin kleinere rol.

Ben je bekend met landelijke initiatieven voor overbruggingszorg

- Iets minder dan de helft van de zorgprofessionals is bekend met landelijke initiatieven voor overbruggingszorg.
- Minder dan de helft daarvan wijst patiënten daarop.

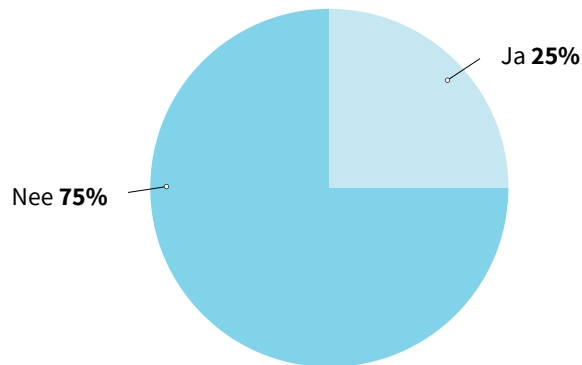
Patiënten waarvoor overbruggingszorg het minst goed is geregeld

- Patiënten waarvoor overbruggingszorg het minst goed geregeld is, zijn volgens de zorgprofessionals patiënten met complexe/meervoudige problemen, jeugd en jongvolwassenen. Dit zijn volgens de zorgprofessionals ook de groep die de meeste last hebben van de wachttijden in de ggz.

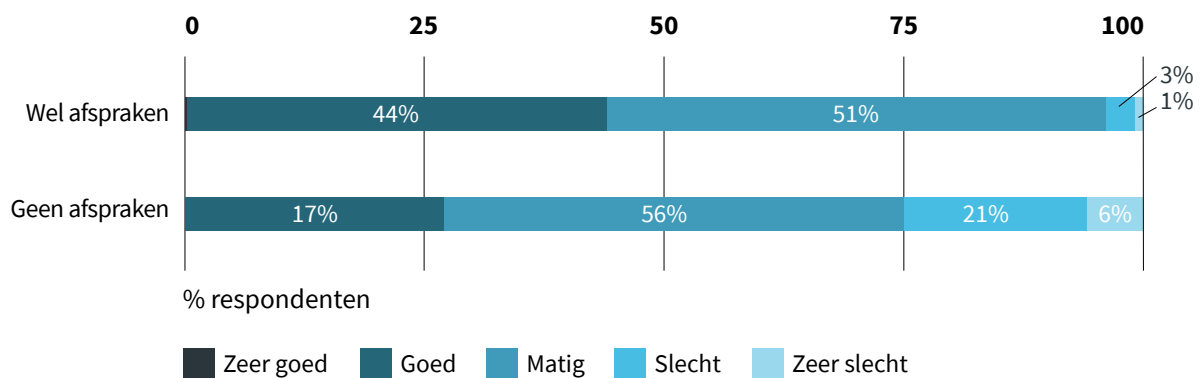
Organisatie overbruggingszorg

Zijn er afspraken gemaakt met andere partijen voor overbruggingszorg?

- Een kwart van de zorgprofessionals heeft afspraken gemaakt met andere partijen over overbruggingszorg. Partijen waarmee afspraken zijn gemaakt zijn huisartsen, POH-GGZ, andere ggz instellingen en de gemeente.

Hoe verloopt de samenwerking met andere partijen

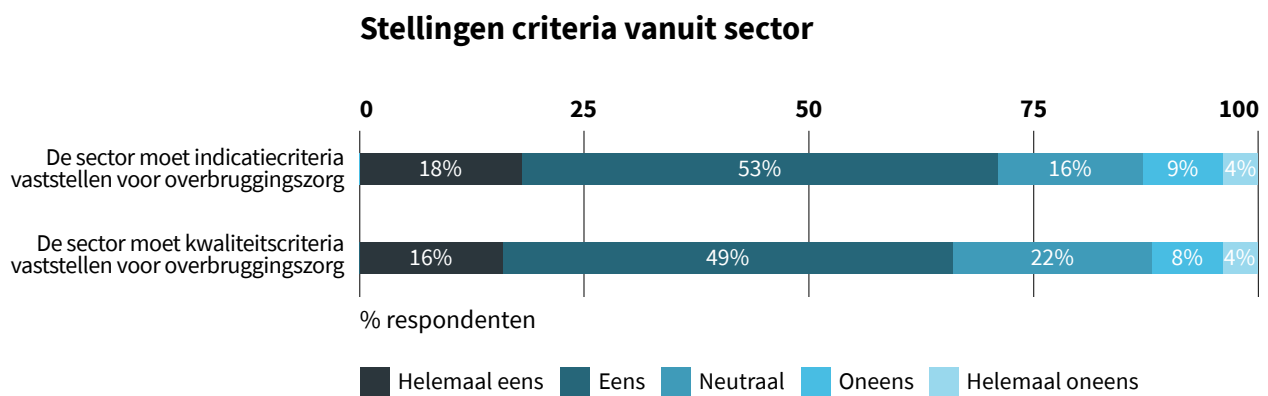
- Weinig zorgprofessionals vinden de samenwerking met andere partijen (zeer) goed.
- Zorgprofessionals zijn vaker tevreden met de samenwerking als er afspraken zijn gemaakt (45% antwoordt zeer goed of goed) dan wanneer er geen afspraken zijn gemaakt (17% antwoordt zeer goed of goed).

Knelpunten en gewenste ondersteuning bij overbruggingszorg

Zorgprofessionals lopen tegen moeilijkheden aan bij het aanbieden van overbruggingszorg. Vaak genoemd is het gebrek aan tijd, onduidelijkheid over wie er verantwoordelijk is, wachttijden in de ggz en onduidelijkheid over de mogelijkheden tot het bieden van overbruggingszorg. Zorgprofessionals geven aan behoefte te hebben aan ondersteuning op gebied van overbruggingszorg.

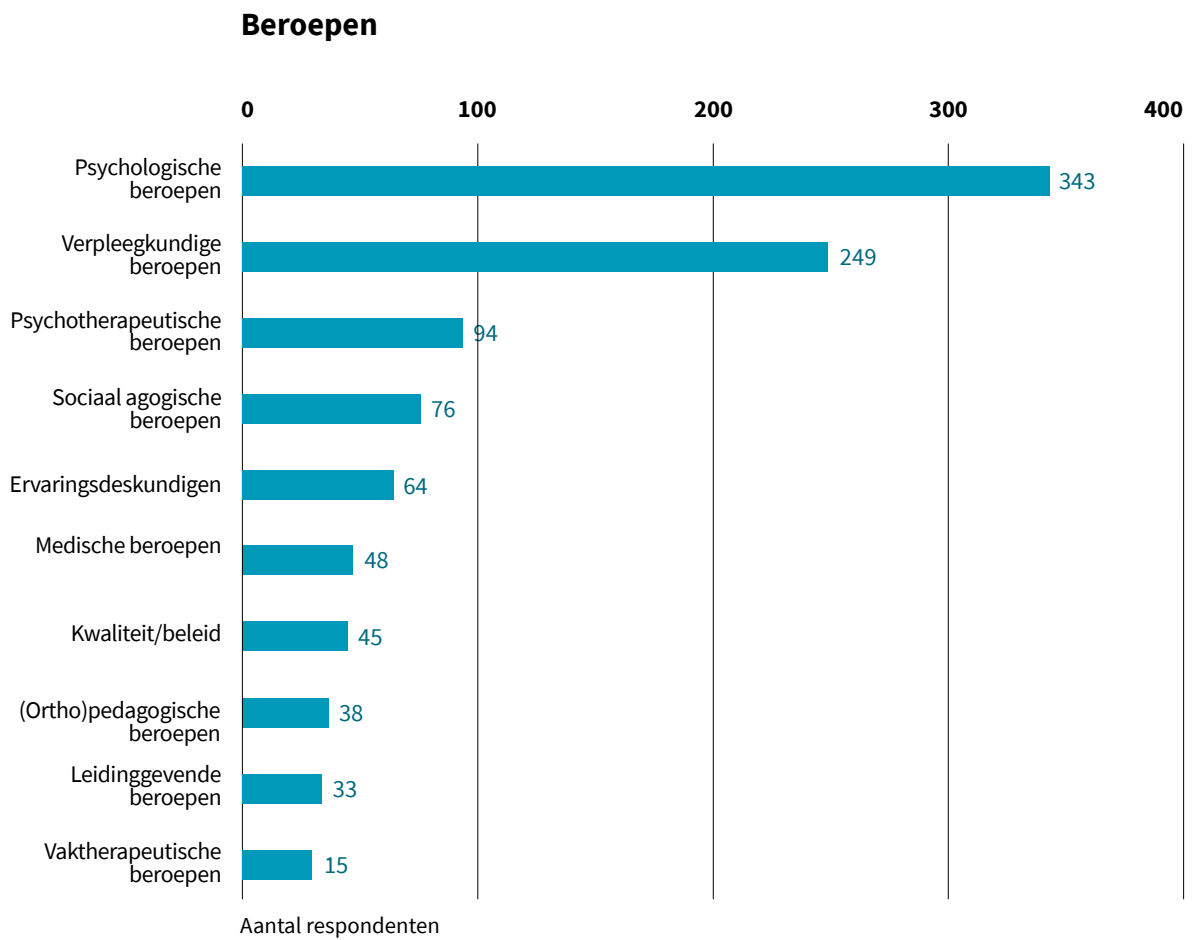
Zij hebben behoefte aan informatie over overbruggingszorg en duidelijke kaders, over:

- De mogelijkheden
- Bestaande initiatieven
- Verantwoordelijkheden

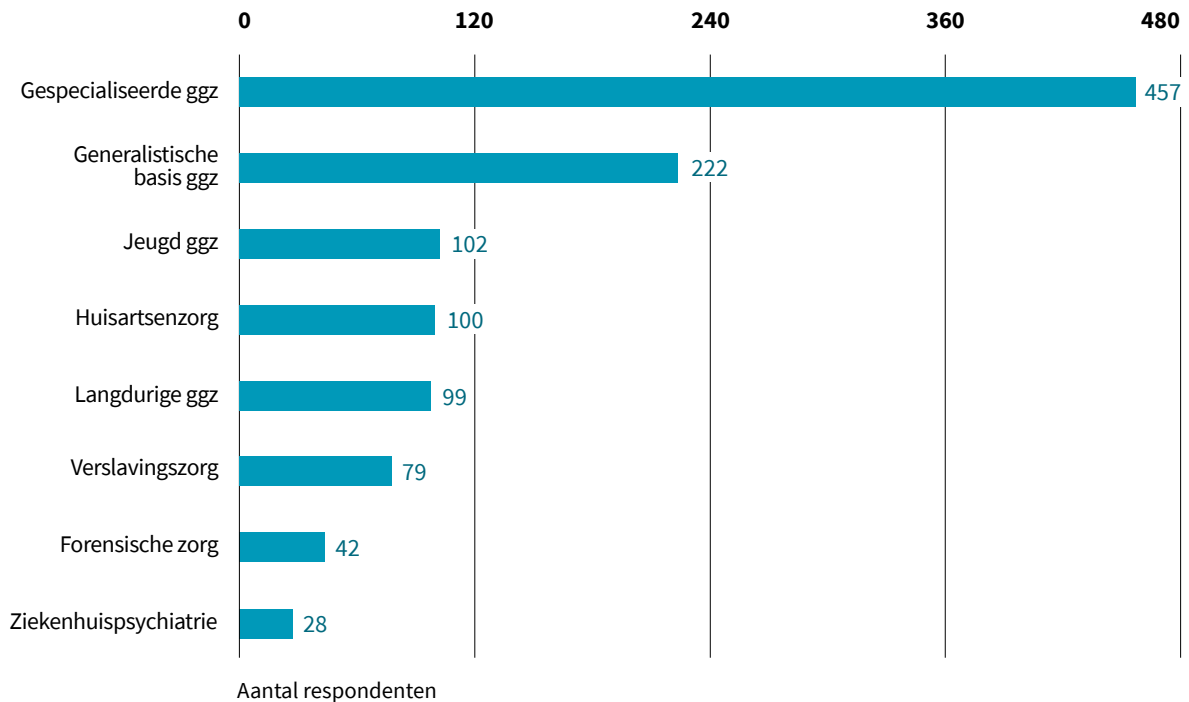
→ Ook hebben zorgprofessionals behoefte aan criteria vanuit de sector. Dit gaat dan zowel om indicatie- als kwaliteitscriteria.

Bijlage

- De meeste respondenten hebben een psychologisch of verpleegkundig beroep.
- Sommige respondenten hebben meerdere beroepen, het totaal telt daarom op tot meer dan 828.

Sectoren

- De meeste respondenten werken in de gespecialiseerde ggz en in de generalistische basis ggz.
- Sommige respondenten werken in meerdere sectoren, het totaal telt daarom op tot meer dan 828.

Akwa GGZ

[Klik hier](#) als je wilt deelnemen aan het online Panel van Akwa GGZ.

Heb je vragen? Neem contact met ons op.

☎ 030-307 92 70

 akwaggz.nl

✉ info@akwaggz.nl

 [LinkedIn](#)

Akwa GGZ staat voor alliantie kwaliteit in de geestelijke gezondheidszorg en is een door ggz-organisaties geïnitieerd kwaliteitsinstituut. Samen met patiënten, naasten en professionals werken we aan continue kwaliteitsverbetering in de ggz. Dat doen we door samen met hen zorgstandaarden te ontwikkelen die te vinden zijn op [GGZ Standaarden](#). Met expertise, dienstverlening en een platform ondersteunt [GGZ Dataportaal](#) datagedreven leren en [GGZ Netwerken](#) biedt projectmatige, financiële, analytische en communicatieve ondersteuning aan lerende netwerken.